

FITANTANANA NY AORIAN'NY FIOTAZANA KATSAKA SY SOAZAHA SY NY KALITAONY

Inona no antony hanatsarana ny fitahirizana ny vokatra katsaka sy soazaha ?

Ny mpandraharaha ara-toekarena dia mitaky katsaka sy soazaha maina tsara (manodidina ny 12 % ny tahan'ny hamandoan'ny voa). Maro amin'izy ireo no mampiasa fandrefy hamandoana (humidimètre) hijerena izany.

Ny fahabetsahan'ny rano anaty voa dia :

- manamora ny firongatry ny bibikely (manomboka amin'ny 9%) ;
- mampitombo ny bobongolo, izay miteraka poizina (*mycotoxines*) ho an'ny biby sy ny olona (raha mihoatra ny 16%).

Indraindray dia lasa aloha loatra ny fiotazana ny katsaka. Ny katsaka mando na tsy voahahy tsara dia mety miteraka bibikely na holatra, manimba ny voa

Haombary na Koroka (*Rhizopertha dominica*)

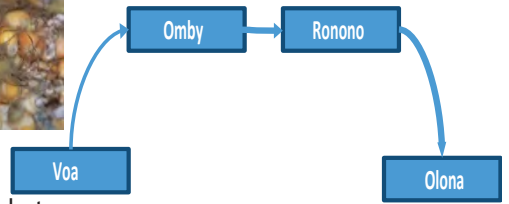

Lay na Lolo kely (*Nemapogon granella*)

Ny *mycotoxines* dia poizina voajanahary hita anaty sakafo. Mety hisy fiatraikany ratsy amin'ny fahasalaman'ny olona sy ny biby ny fihinanana sakafo misy azy.

Ohatra « Aflatoxines »

Ny loza mitatao ara-pahasalamana entin'ny *mycotoxines*, toy ny avy amin'ny *aflatoxine*, dia avy amin'ny fihinanan'ny omby praovandy misy katsaka na faikan-tsoazaha nahitana azy, sy ny fisotroan'ny olona ny ronono avy amin'ireo biby ireo.

Ny fiarovana tsara ny voly katsaka eny an-tsaha amin'ny olitra dia manampy amin'ny fisorohana ny fiforonan'ny mycotoxines rehefa ao an-tsoampitra ny vokatra.

Tahan'ny hamandoana manodidina ny 12% no tokony hitahirizana ny soazaha, izay miaro azy amin'ny bobongolo sy ny bibikely, ary manampy amin'ny fitazonana ny kalitaon'ny menaka.

Ahoana no hahazoana tahan'ny hamandoana mety indrindra ?

Fiotazana :

- Mbola ambony be ny tahan'ny hamandoan'ny voa vao avy notazana (28 hatramin'ny 35%). Matetika anefa ny trano fitahirizam bokatra mahazatra dia tsy mahazo rivotra loatra. Izany no mahatonga ny tsantsaha hamela ny vokatra ho maina eny am-potony.
- Katsaka : Tsy misy atahorana ny mamela ny voa ho maina eny an-tsaha, sady main-tany rahateo no iakaran'ny vokatra. Rehefa maina ny babiny dia mianjera amin'ny tany.
- Soazaha : Tsy maintsy otazana haingana satria ny karazany sasany dia mora mipika ny hodiny ka mihintsana ny voany.
- Raha amin'ny fotoan'ny orana no otazana ny katsaka dia folahana miaraka amin'ny tahony ny babiny, herinandro mialoha, mba hitsiaka tsara ka tsy hisy rano ny voany.

Fanamainana

- Esorina ny hodi-katsaka satria mitazona hamandoana (mihoatra ny 15%).
- Kendrena tsy hikasika mivantana amin'ny tany (asiana lafika tsihy na labasy) ary tsy atao matevina loatra.
- Mandritra ny fanamainana dia tsy andrasana andro alina na hatsiaka vao ahorona sy ampidirina ny katsaka.
 - Ny trano ampy rivotra tsara toy ny «cribs» izay hita eto amin'ny sary dia fitaovana tsara indrindra hanamainana ny voa.
 - Ny fampiasana azy dia ahafahana manamaina tsara ny katsaka sy mitazona ny tahan'ny hamandoany.
 - Raha otazana miaraka amin'ny hodiny ny babiny, dia azo atao ny manamaina azy amin'ny tany.

Ny fanamainana mivantana amin'ny masoandro dia mety hanimba ny hodiny ny voan-katsaka

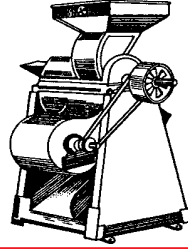
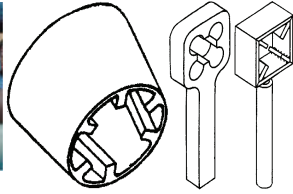
Fanihizana voan-katsaka

Ny fanihizana ny voa dia mety mampitombo ny mason-karenan'ny mpamokatra

Matetika dia atao tãnana ny fanihizana ny katsaka, na velesina anaty kitapo

Misy fitaovana mora vidy hahafahana mamoly amin'ny tãnana haingana kokoa (15kg/ora)

Ny fanihizana voa mampiasa masinina (1000kg/ora) dia ampiasain'ireo mpamokatra efa lehibe.

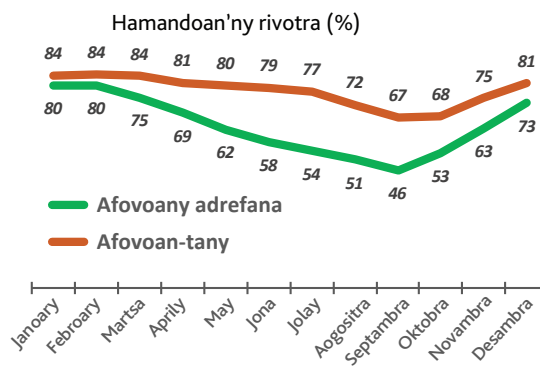
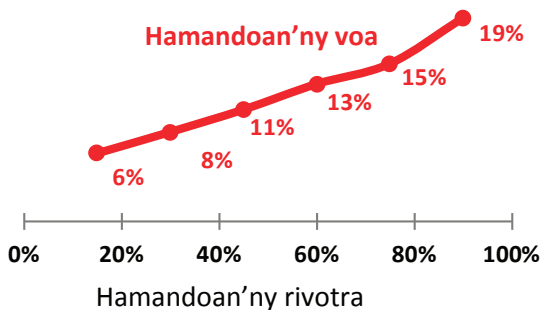

Ny fikapohana ny babin-katsaka ao anaty kitapo dia tsy tokony hatao fa mamaky ny voa.

Fitahirizana

- Misy marimaritra iraisana tadiavina eo amin'ny hamandoan'ny rivotra sy ny hamandoan'ny voa.
- Amin'ny faritra avo, ny hamandoan'ny rivotra dia ambany kokoa mandritra ny fotoanan'ny fiotazana sy ny fitahirizana.

Hamandoan'ny voa araka ny hamandoan'ny rivotra

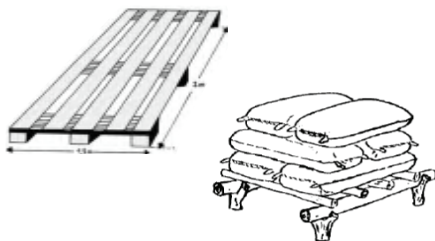

Any amin'ny Faritra Afovoany – Andrefana (miloko maintso eo amin'ny kisary ankavanana), mandritra sy aorian'ny fiotazana, ny hamandoan'ny rivotra dia manakaiky na ambanin'ny 60%, izay manampy amin'ny fitazonana ny hamandoan'ny voa tahirizina ho eo amin'ny 12-13%.

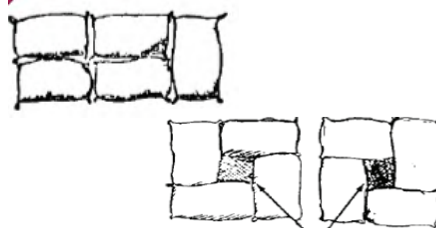
- Ny katsaka hamidy avy hatrany, atao anaty kitapo ary tsy mila fikarakarana manokana.
- Raha hotahirizina mihoatra ny 3 volana ny voa, dia ilaina ny mampiasa fanafody famonoana bibikely, ary atao isaky ny 6 volana izany. Ireo fanafody misy ny raha (matières actives) amporisih'in'ireo mpivarotra ara-dalana ihany no tokony hampiasaina.
- Arahana tsara ireto fitandremana voalaza eto ambany ireto rehefa mitahiry vokatra.

Tsy apetraka mivantana amin'ny tany

Atao azon'drivotra tsara ny elanelan'ny gony

Mampiasa tsikalakalana ary hajaina ny elanelana 50 sm miala ny rindrina.

Lavavaka fivezeven'ny rivotra

Trano fitahirizam-bokatra ara-dalana (raha azo atao)

Ny vokatra very tamin'ny fitahirizana nambaran'ny mpanangom-bokatra tamin'ny taona 2018 sy 2019 dia ambany, teo amin'ny salan'isa 1,3% ho an'ny katsaka ary 2,2 % ho an'ny soazaha.

Mpanoratra :
Patrice AUTFRAY, Manampahaizana momba ny fambolena, CIRAD, UPR AIDA
Tahina RAHARISON, Manampahaizana momba ny Agroekolojia

Nanome ny sary : P. AUTFRAY, T. RAHARISON, FIFAMANOR, CEFFEL, GRET/CTAS
Jolay 2020

Tetikasa Fampiroboroana ny asa Fambolena sy Fiarovana ny fizakan-tany
Famatsiambola iraisan'ny Governemanta Malagasy sy ny Banky Iraisam-pirena

